

Matthias Crum op het land in en in de winkel van biologisch-dynamische boerderij de Horsterhof.

Fietsen naar Horsterhof voor de smaak

Kan biologisch-dynamische landbouw de reguliere productie van voedsel vervangen?

GERARD MENTING

Inde winkel is met kleuren aangegeven of een product van eigen land komt, uit de regio is gehaald of elders uit Nederland of het buitenland komt. Het aanbod is ruimer dan alleen de oogst van eigen land, om de klanten in de winter ook bijvoorbeeld courgettes, komkommers, broccoli en paprika te kunnen aanbieden, legt Matthias Crum uit.

„Dat zijn altijd biologische producten, en het liefst ook biologisch-dynamisch. Verschil is er wel, nu verkopen we één kistje tomaten in de vier weken, als we in het seizoen zelf tomaten hebben verkopen we vier kistjes in de week. Want die hebben veel meer smaak.”

Als kind was Matthias Crum al geboeid door alles wat in de moestuin van zijn ouders in Herxen gebeurde. Hij volgde na de middelbare school, die hij niet afmaakte, en een periode van reizen de opleiding biologisch-dynamische landbouw aan de Warmonderhof in Lelystad.

Met die bagage trok hij met partner Eline naar Noorwegen. „Toen er kinderen kwamen, wilden we een definitieve plek kiezen. Ik wilde altijd al zelf een landbouwbedrijf. De eerste dag dat we in Nederland gingen zoeken, kwamen we een advertentie van de Horsterhof tegen, precies wat we zochten.”

Na twee jaar in maatschap met Anna van Oostwaard, die in 1982 op oude cultuurgrond het biologisch-dynamische bedrijf was begonnen, konden ze in mei 2012 op eigen benen verder.

Inmiddels werkt ook Eddy Hutjes, opgeleid als kok en negen jaar gewerkt in de IT, in deeltijd op de Horsterhof. Hij is in opleiding en kwam als stagiaire naar de Horsterkamp. „Dat klikte zo goed dat ik hier ben gebleven, we werken toe naar een partnerschap.”

Binding

De motivatie om op een biologisch-dynamische wijze te produceren zit diep bij Crum. „Ik heb altijd binding met de natuur gehad, wilde weten hoe processen in de natuur werken. In de biologisch-dynamische landbouw vind ik dat terug. Je benut een systeem dat er al is. Je streeft er naar zo min mogelijk producten van van buiten hier naartoe te halen. Geen soja uit Argentinië als veevoer voor de koeien die in de potstal staan. De mest uit de potstal is voldoende voor de bemesting van de teeltgrond. Hooi van eigen grond is in de winter voer voor de koeien.”

Het probleem van de reguliere landbouw is volgens Hutjes de focus op productie. „Zoveel mogelijk

opbrengst per hectare heeft als gevolg dat je de bodem uitput. Bij ons is het verbeteren van de bodem belangrijk, zodat je over 150 jaar ook nog landbouw kunt beoefenen."

Crum: „Het grootste deel van wat we in Nederland produceren, is voor de export. We zouden voldoende biologisch-dynamisch voedsel kunnen produceren voor Nederland. Voor vlees ligt dat anders. Maar we eten ook belachelijk veel vlees, dat zou ook minder moeten."

Bestaat het geitewollensokken-imago nog?

„Jazeker, ook mensen die bij dat cliché passen, komen hier boodschappen doen. Klanten zijn over het algemeen gezinnen van dertigers en veertigers met een redelijk inkomen. Maar ook jonge stellen, net zwanger, waarvoor voeding belangrijk is", vertelt hij. „Mensen die vroeger een moestuin hadden en die die smaak niet terugvinden in supermarktproducten, die nemen de tijd om hier naartoe te fietsen om spullen te halen. Je merkt wel dat het bij de mensen moet passen in hun dagritme om hier extra naartoe te komen."

Op zijn bedrijf streeft Crum naar een gesloten kringloop. „We gebruiken minder mest, spuiten niet en brengen zo min mogelijk van buiten naar binnen. We benaderen het als een geheel, één ecosysteem."

Daar hoort ook de invloed van de maan op sapstromen bij. „Daar heb ik op school veel aandacht voor gehad. We zijn hier begonnen met het verwezenlijken van onze idealen, dit aspect is een volgende stap. Daarmee kunnen we onze manier van werken verrijken."

Er zijn voor deze vorm van landbouw ook preparaten waarmee je kunt spuiten voor verbetering van de bodem of om gewassen te beschermen.

Maar die worden op de Horsterhof niet gebruikt. Als er koolwitjes op de Chinese kool afkomen, vangen ze rupsen weg.

Ecosysteem

„In plaats van bestrijdingsmiddelen te gebruiken, vragen we ons af: waarom gebeurt dit, hoe kunnen we dit voorkomen? Als je de kool in een andere periode plant, heb je er minder last van. Daar leren we steeds weer van. Het ideaal is een ecosysteem dat zo gezond is dat je geen last van plagen hebt."

In het groene gebied tussen Duiven en Westervoort is het bedrijf ingeklemd tussen percelen waar op reguliere wijze wordt geboerd. Met het planten van hagen, singels en sloten is de invloed beperkt, zegt Crum.

„De meidoornhagen vangen veel gifstoffen af. De erfbeplanting zorgt ook voor een grotere biodiversiteit. Daar profiteren de burens ook van."

Als de buurman een gewas gaat spuiten, krijgt de Horsterhof een telefoontje. „Ze waarschuwen omdat ze weten dat we bijen houden. We kunnen dan de bijenkasten beter een paar dagen dicht houden. Wel fijn dat we zo met elkaar om kunnen gaan."

Voedsel produceren zonder dat je de bodem uitput. Gewoon met hulp van het natuurlijke systeem. Aan dat ideaal werkt Matthias Crum op de Horsterhof in Duiven. Voor de klanten van zijn biologisch-dynamische boerderij is het simpel: zijn groenten en vlees hebben meer smaak.